

Kanada Magyar Ujság
 Készíti és szerkeszti
 Madalon Laposvári
 vezető magyar lapszerkesztő.
 Megjelenik: csütörtökön
 Előfizetési ára \$3.00
 Külföldi országokban 5.60
 Szankcionált, hordozható
 az újság.
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanada Magyar Ujság

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Ujság
 is the leading Hungarian
 Newspaper with the largest
 circulation in the British
 Empire.
 Issued every Thursday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$5.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. JANUÁR 23. CSÜTÖRTÖK

NO. 4. SZAM

DICTATORSHIP HAS FAILED IN JUGOSLAVIA

REPRINTED FROM "THE WINNIPEG EVENING TRIBUNE"

King Alexander is falling down on the dictatorship job in Yugo-Slavia. A London Times correspondent is authority for the statement that "one of Europe's dictatorships proved a failure. So far from uniting the country, dictatorship has led to an atmosphere of stagnation and suspicion, and ruthless control of the newspaper press has not assisted a better understanding between the three peoples composing the country — the Serbs, Croats and Slovenes." (Hungarian, German etc. non-slavic minorities, numbering over one million, are not only excluded from politics, but are not enjoying even those minor rights guaranteed to them by the peace treaties.)

When King Alexander, on January 6, 1929, abolished parliament and took over the government, says a special correspondent of the Times, he was accepted as the one man likely to bring order out of chaos.

Friends of Yugo-Slavia consoled themselves with the knowledge that the overthrow of the constitution of 1921 was greeted with relief in all the former Hungarian provinces and less resented in Serbia than might have been expected. They welcomed the very genuine efforts of the King and some of his encourage to improve the administration, establish proper qualifications for the civil service and diplomacy, root out corruption and improve the finances. They hoped that public opinion would gradually be allowed to cooperate in the difficult task of constitutional reform, which, it is no unfriendly criticism to suggest, sets an undue strain upon a soldier-premier and a King who has spent the formative years of his life among soldiers at war.

After the first six months of the dictatorship their optimism diminished. Those in power at Belgrade no longer desired to emerge as speedily as possible from their cut-throat, but talked quite openly of an interim regime of several years. Public opinion had lost its initial hopes and was everywhere negative and sceptical. The personal character of the coup d'état now reaped its disadvantages, for a "King's party" in the 20th century is neither desirable nor practicable.

Meanwhile the suppression of all press liberties created an atmosphere of stagnation and suspicion. The Opposition leaders were closely spied upon, and as a warning to the others, one of the leaders, Pribitchevitch, after a most sinister police incident in Zagreb hotel, was interned for months in a remote village in Serbia, and nearly died for lack of medical treatment. The wildest rumors were believed even by the elite of the nation, who were condemned to passivity and not allowed to discuss the future form of government, either in public or in the press. The police seemed all-powerful, but found it easier to invent bogus Communist plots than to bring to justice the murderers of the well-known Croat journalist, Schlegel.

Personally, Alexander has enjoyed no small measure of popularity, because he was generally regarded as fair and honest, and was a tremendous worker, on the go day and night.

However, the latest information is that as a dictator he has failed. But the burden was apparently cast upon him, and he is said personally to favor a form of constitutional government.

Further information is that a new constitution may be proclaimed shortly, but the indications are that this will fail to settle old differences.

CLASS OF SERVICE (SYMBOL)	
Day Message	D. L.
Day Letter	D. L.
Night Message	N. M.
Night Letter	N. L.

If none of these three symbols appears after the check number (or words) this is a day message. Otherwise its character is indicated by the symbol appearing after the check.

CANADIAN NATIONAL TELEGRAM

HEAD OFFICE, TORONTO, ONT. W. G. BARBER, GENERAL MANAGER

Exclusive Connection with WESTERN UNION TELEGRAPH CO. Cable Service to all the World Money Transferred by Telegraph

RA 359 132 1/52 SA NEWYORK NY 17 305P 1930 JAN 17 PM 2 39

EDITOR CANADIAN HUNGARIAN NEWS WINNIPEG MAN

I GREATLY APPRECIATE THE TELEGRAM OF GREETINGS SENT TO ME BY THE HUNDRED THOUSAND CANADIANS OF MAGYAR BIRTH STOP AT THE PRESENT MOMENT YOUR MOTHER LAND IS FACING GREAT DIFFICULTIES OF BOTH A POLITICAL AND ECONOMIC CHARACTER STOP I AM CONVINCED HOWEVER THAT IF THE HUNGARIAN GOVERNMENT SUPPORTED BY THE FREE AND UNITED OPINIONS OF THE NATION CAN CONVINCE THE GREAT POWERS OF THE NECESSITY OF GRANTING THEIR JUST AND RIGHTEOUS DEMANDS THE ECONOMIC DIFFICULTIES WILL DISAPPEAR AND YOUR COUNTRY MAY LOOK FORWARD TO A NEW ERA OF LIBERTY AND PROSPERITY WITHIN HER ENLARGED BORDERS STOP THE SPIRIT OF KOSSUTH STILL INSPIRES HUNGARIAN HEARTS BOTH IN THE MOTHER LAND AND OVER SEAS AND THAT SPIRIT CAN NEVER BE DEFEATED SO LONG AS IT IS EXPRESSED BY A UNITED PATRIOTIC AND FREE PEOPLE

ROTHERMERE

„VESZÉLYBEN A HAZA” — ÜZENI LAPUNK UTJÁN ROTHERMERE

A KANADAI MAGYAR UJSÁG ÜDVÖZLESERE A MAGYAR NÉP LEGNAGYOBB ANGOL BARÁTJA 133 SZAVAS TÁVIRATBAN VALASZOLT. NAGYON KOMOLYNAK ITELI MEG AZ ÓHAZA HELYZETÉT A NEW YORKBA ÉRKEZŐ ANGOL UJSÁGFÉJEDELEM S SZERINTE CSAK AKKOR ERHET EL EREDMÉNYT A MAGYAR KORMÁNY, HA AZ EGÉSZ NEMZET MÖGÉJE ALL

Amint lapunk legutóbbi számában jeleztük, a Kanadai Magyar Ujság szerkesztője megkérte a Londonba induló McLeod pooligazgatót, hogy tegye tiszteletét a magyar ügy legmesszebb hangzó szavú szövegét, Lord Rothermerenél. Alighogy az angol kormányval folytatandó fontos gazdasági tárgyalások céljából utnakindult Mr. McLeod, a newyorki távirati jelentésekből tudtuk meg, hogy a Lord váratlanul Newyorkba érkezett Lapunk szerkesztője azonnal a következő tartalmu, angol szövegű táviratban üdvözölte Rothermeret:

— AMERIKÁBA VALÓ ÉRKEZÉSE ALKALMÁBÓL ENGEDJE MEG, HOGY A SZÁZEZER MAGYAR SZULETESÜ KANADAI NEVÉBEN TISZTELETTELJES ÜDVÖZLETENKET KÖLDJÜK ÖNNEK, AKI MINDIG SZIVÉN VISELI AZ IGAZI BÉKÉT ÉS IGY MINDEN MAGYAR ÁLMAI-NAK LEGNAGYOBB HÖSEVE MANGASZTOSULT.

— MI, KANADAI MAGYAROK ÉREZZÜK, HOGY CSAKIS AZ ÖN ÁLTAL JAVASOLT HELYREIGAZÍTÁSOK TEREMTHETNEK BÉKÉT A DUNA SOKAT ZAKLATOTT VÖLGYEBEN, Ahol most a HÁBORUSGYÜLÖLET AZ UR. A HOZZÁNK ÉRKEZŐ LEVELEK ÉZREIBŐL TUDJUK, HOGY ÖNNEK AZ IGAZI BÉKE ÉS AZ ELYNYOMOTT KISEBB SEGEK JOGAIRT KÖZÖLT MINDENEGYES NYILATKOZATA BENNÖNKET JOBB KANADAI POLGÁROKKA ÉS BRIT IDEALOK LELKESEBB NIVEJVE AVAT.

Lord Rothermere a Kanadai Ujság táviratára azonnal válaszolt és a melékeltet bemutatott hiteles fényképmásolat értelmében valóban nagy fontosságu kijelentéseket tett a legnagyobb magyar problémákról Rothermere távirata, amely ismét leszögezi a magyar nemzet béke revízióra igényt tartó jogainak helyességét és egyben rámutat azokra a módosításokra, melyek betartásával szerinte nagyobbak a lehetőségek — magyar fordításban így hangzik:

New York, 1930 jan. 17 d. u. 2 ó 39p
 A K. Magyar Ujság szerkesztőjének
 WINNIPEG, Man.

— HALÁSAN KÖSZÖNÖM ÖNNEK A SZÁZEZER MAGYAR SZÁRMÁZÁSÚ KANADAI NEVÉBEN KÜLDÖTT TÁVIRATI ÜDVÖZLETÉT. A JELEN FILLANATBAN AZ ÖNÖK SZÜLŐFÖLDJE KOMOLY POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI NEHEZSÉGEKEL NÉZ SZEMBE. MEG VAGYOK AZONBAN GYÖZDÖVE, HOGY A MAGYAR KORMÁNY — HA ÖNKÉNTES, EGYÖNTETO MAGYAR KÖZVELEMÉNY TAMOGATJA, MEGTUDJA GYŐZNI A NAGYHATALMAKAT — JOGOS ÉS IGASZSÁGOS KÖVETELÉSEIK SZÜKSÉGESSÉGRŐL ÉS A GAZDASÁGI NEHEZSÉGEK ELMULTÁVAL AZ ÖNÖK HAZÁJA A SZABADSÁG ÉS JÖLETNEK EGY ÚJ KORSZAKÁBA LEHET MEGNAGYOBBITOTT HATÁRAIN BELÜL. KOSSUTH SZELLEME MEG MINDIG LELKESITI A MAGYAR SZIVEKET UGY AZ ÓHAZÁBAN, MINT A TENGAREN TUL ÉS EZ A SZELLEMI BÖHÖMÖN GYÖZ

Megkezdődött a tengeri leszerelési konferencia

Kedden hajnalban egész Kanadazerte megszólalt a rádióban V. György angol király hangja, amint sok szerencsét és sikert kívánt a tengeri leszerelési konferencián résztvevő öt nagyhatalom képviselőinek. A király után MacDonald angol miniszterelnök és a többi delegáció vezetője is rövid üdvözlő beszédet tartott, melyet csodálatosan tisztán adtak le a kanadai rádióállomások a Marconi szikratáviró közvetítésével.

Az egész világ reméli, hogy a londoni konferencia sokkal több eredményt fog elérni, mint az évekkel ezelőtt Washingtonban megtartott értekezlet. Bár Franciaország kijelentette, hogy nem hajlandó egyetlen hadihajót leszerelni, Olaszország viszont annyira engedékenynek mutatkozott, hogy felajánlotta egész hajóparkjának elpusztítását — természetesen csak abban az esetben, ha a többi nagyhatalom is hasonló alaposzaggal veszi elejét minden tengeri háboruskodásnak.

Mindannak ellenére, hogy a konferencia eredménye elé a legnagyobb bizalommal tekintenek az érdekeltek, felettébb gyanusnak mutatkozik az a tény, hogy egyik nagyhatalom sem függesztette fel a már megrendelt hadihajók és tengeralattjárók építését s ennek következtében a hajógyárak éjjel-nappali megfeszített munkával dolgoznak a hadihajókat befejezni, hogy a leszerelés netalán tényleges bekövetése esetén legyen ismét munkájuk a százmilliókba kerülő tengeri szörnyetek lerombolásával.

Magyarországról tart előadást Watson Kirkconnell

Prof. Watson Kirkconnell egyetemi tanár lapunk szerkesztőjének felkérésére a winniepei magyarság közreműködésével február 2-án, vasárnap d. u. 3 órakor vetített képekkel előadást tart Magyarországról. Amikor előre is felkérünk minden angol ismerőseit és barátait is, hogy jelenjék meg, hanem hozza magával angol ismerőseit és barátait is, egy csetes postai levelezőlapra nyomott meghívónkat teljesen ingyen. Használja fel tehát minden Winniepen tartózkodó honfitársunk ezt az alkalmat arra, hogy a magyar felértékelt minél több kanadalval megismeresse. Lapunk szerkesztője bárkinek szívesen küld meghívót, jut tassa el tehát angol barátainak el-élenkített előadást tart Magyarországról, a magyar nép művészetéről és a magyar irodalomról. lye a McDougall Memorial Church Main Street, a Selkirk Ave.-val szemben. Betépdíj, kollektálás nem lesz.

Békéről beszélt Smuts a Népszövetség évfordulóján

Harminc esztendővel ezelőtt a délafrikai angol tulkapások ellen küzdő buruk vezére, majd a békekötés után Anglia délafrikai gyarmatainak megszervezője és később miniszterelnöke volt Smuts tábornok, aki Kanadán átutazva, a múlt héten az Egyesült Államok kereskedelmi központjában hatalmas beszédet mondott a Népszövetség fennállásának tíz éves évfordulóján — békéről. Az angol diplomatáé előlépett bur vezér, aki Wilson elnökkel együtt álmódóván vetette meg az eddig teljesen tehetetlennek bizonyult Népszövetség alapjait, természetesen igen biztatónak látta a helyzetet a béke szempontjából. Ugyanekkor Smuts diplomata tábornok nem árulta el a new-

Yorki Metropolitan operaházban összegyűlt előkelőségeknek, azt hogy a wilsoni álm következtében ma is közel négy millió magyar nyögi a kisanant bosorkatápnak minden szabadságot s jogot könyörtelenül eltipró gárdárdalkodását — a Wilson-Smuts alapította Népszövetség tizéves "pártatlan" békemunkája ellenére. De nem is kívánhatjuk a múlt hibáinak elismerését Smuts renegát tábornoktól, hiszen ahogy Wilson, mint amerikai elnök, úgy ő mint délafrikai államférfiu, talán mégis jobban ismerték a közép-európai helyzetet, mint a magyar delegáció, amelynek meghallgatása nélkül — a kisanantnak adtak igazat.

LEGÜJABB HIREK

MÉG NEM EGYEZETT MEG MAGYARORSZAG A kisanánttal a jóvátétel kérdésében, amint azt a lapzártakor kapott értesülésünk igazolják. Bár a távirati jelentések tartalma bizonyos szempontból ellentmondó, amennyiben a kisanánt legutóbb kijelentette, hogy csakis abban az esetben írja alá a Young paktumot, ha már előzőleg a magyar kormányval folytatott tárgyalások eredményre vezetnek s viszont most, hogy a Young tervezet január 20-án aláírták, a magyar jóvátétel kérdésében — úgy látszik nem sikerült eredményt elérni.

LESZÁLLITJA A KANADAI KVOTÁT az Egyesült Államok kormánya és a washingtoni képviselőházban most tárgyalás alatt levő törvényjavaslat megzavazása esetén a múlt év folyamán átment 64,400 kanadai helyett csupán 35 ezret engednek át a határon. Bár a törvényjavaslat szerint az Egyesültekkel szomszédos országokból mindenkor háromszor annyi embert engednének be, mint ahány amerikai állampolgár az illető országban évenként megtelepszik és ez szerint Kanadából 50,000 lélek mehetne át, beavatott helyen ugy nyilatkoztak, hogy a múlt évnek kb. a felére vágják le a kanadai kvótát.

AZ ELSÜLT VADÁSZFEGYVER fájdalmas sebet ejtett Csiznik József vasúti munkás honfitársunk combján, aki a Saskatchewan tartománybeli Sanctuary mellett lakó magyar ismerőseinek meglátogatása után Gunworth felé volt hazatérőben. A Szabó György szövetségéből beküldött "Saskatoon Star" napilap szerint a szánkó aljában elhelyezett vadászfegyver egy zökkenőnél elsült és Csizniket súlyosan megbesbesítette. Az orosz kórházban ápolják.

TORONTOBAN ÖT EMBERÉLETET MENTETT MEG egy bator tüstöltő, aki önfeláldozó bátorsággal veszélyeztette életét, amikor kora reggel kigyulladt egy fából épült lakóház az egyik legzserényesebb munkanegyedben. Frank Joyce tűzoltó előbb az alvó kisgyermekeket, majd pedig a füsttől elaléit anyát mentette ki a már recsegő-ropogó házból, míg a család feje semmi rosszat nem sejtve már valamelyik gyárban dolgozott.

MIUTAN KELETEN NEM SIKERÜLT A MUNKANÉLKÜLSÉGET a közelmúltban megtartott tárgyalásokkal enyhíteni, most a nyugatkanadai városok polgármesterei és munkaadói tanácskozának azon, hogy milyen tervezettel lehetne segíteni az aggasztó helyzetet, amely egész Kanadában oly sok magyar honfitársat is súlyosan érint. Bár mi a munkanélküllelkele ogyüttérezve teljesen megértjük azokat, akik elkezeredésükben előgedetlenek ké válnak, igazat kell adnunk egyben a kanadai hatóságoknak is, amelyek arról panaszkodnak, hogy mindazok, akik nem vállalják a nekik felajánlott munkát, sokat ártnak azoknak is, akik szívesen kapnának érte.